

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่นครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ทั้งรายด้านและโดยรวม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ทั้งรายด้านและโดยรวม

สมมติฐานของการวิจัย

ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนจากองค์ประกอบอื่น แตกต่างกันทั้งรายด้านและโดยรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดขอบเขตของการวิจัย

1.1 กรอบแนวคิดด้านเนื้อหา ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 จำนวน 12 ด้าน

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น จากโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 27 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 405 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 27 คน ครูผู้สอน จำนวน 54 คน และผู้แทนจากองค์ประกอบอื่น จำนวน 324 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์จากตารางเจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 249 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 26 คน ครูผู้สอน จำนวน 47 คน และผู้แทนจากองค์ประกอบอื่น จำนวน 176 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตาม

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Type) มีทั้งหมด 12 ด้าน จำนวน 50 ข้อ โดยได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ .93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏมหาสารคาม เสนอหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ไปเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกำหนดวันที่จะรับแบบสอบถามคืน

5. เมื่อถึงกำหนด ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 249 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการ ทั้งรายด้านและโดยรวม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ทั้งรายด้านและโดยรวม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของนิวแมน คูลต์ (Newman Keuls Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 249 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.44 ครูผู้สอนจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 18.88 และผู้แทนจากองค์กรประกอบอื่น จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 70.68

2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงาน

ประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของ สถานศึกษา ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นและของชาติ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสาน งานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนใน การพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้าน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความ สามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและเต็มใจในการที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษาของชาติและชุมชนให้มีความเท่าเทียมกัน ตลอดจนทั้งการมีการประชุมสัมมนาเพื่อและมีการปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน จึงทำให้มีปัญหามาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

2.1 ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย คือ ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ด้านกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และ เด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหาร ทั่วไปของสถานศึกษา ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถาน ศึกษา นั้น ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสา รณชน ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านเสริมสร้างความ

สัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ และด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อกำหนดดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร

2.2 ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่เป็นครูผู้สอน โดยรวมมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมให้มีการพหุภักดิ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ และด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อกำหนดดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร

2.3 ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่เป็นผู้แทนจากองค์ประกอบอื่น โดยรวมมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อกำหนดงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ

คณะกรรมการ สถานศึกษา คอการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนจากองค์กรประกอบอื่น โดยรวมมีปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนจากองค์กรประกอบอื่น มีปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จำนวน 11 ด้าน และมีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อกำหนดงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร โดยผู้แทนจากองค์กรประกอบอื่นมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน ส่วนครูผู้สอนกับผู้แทนจากองค์กรประกอบอื่น และผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนมีปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน โดยมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกสถานภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสมจิต ชันขวา (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำราญหาญประเสริฐ (2544มหาวิทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของอุไค ศรีทุมมา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร ครูผู้สอนมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร และผู้แทนจากองค์กรประกอบอื่นก็มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียว

กัน โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควรส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ยังไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบ ให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาได้บริหารจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ดังนั้นการปฏิบัติงานจึงมีปัญหาอยู่บ้าง อาจจะเป็นเพราะสาเหตุหลายประการ เช่น คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ความแตกต่างทางด้านวุฒิการศึกษา แนวความคิด ขาดการประสานงานที่ดี หรือแม้กระทั่งเรื่องเวลาก็เป็นปัญหาอีกอย่างหนึ่ง เนื่องจากคณะกรรมการทุกคนต้องประกอบอาชีพส่วนตัว อาจไม่มีการร่วมมือกับสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีปัญหาดังกล่าวคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีความตั้งใจจริงและมีความพยายามในการให้ความร่วมมือเพื่อที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อที่จะเห็นเยาวชนของชาติซึ่งเป็นบุตรหลานของเขารองรับการศึกษามีคุณภาพอย่างทั่วถึง

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพ ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนจากองค์ประกอบอื่น พบว่า โดยรวมมีปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จำนวน 11 ด้านคือ ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความ

สามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน และด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น สาเหตุที่ไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกฝ่ายมีการประสานงาน ประชุมปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ อันจะเป็นผลให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพและมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ส่วนด้านที่มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานตามระเบียบตาม ที่เห็นสมควร โดยที่ผู้แทนจากองค์ประกอบอื่นมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน อาจเป็นเพราะว่าการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นการแต่งตั้งโดยผู้ บริหารโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากผู้แทนจากองค์ ประกอบอื่นไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น เพียงแต่รับทราบเท่านั้น ซึ่งอาจจะทำให้ที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งไม่ตรงกับความคิดเห็น หรือ บุคคลที่คณะกรรมการส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของสม หวัง มหาวัง (บทคัดย่อ : 2544) ที่ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ความคิดเห็นต่อแนวปฏิบัติ ตามหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการที่เป็นข้าราชการและไม่เป็นข้าราชการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 8 ด้าน และมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จำนวน 4 ด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อนำผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- 1.2 สถานศึกษาควรมีการประสานงานและประชุมชี้แจงหรือมีมติร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน
- 1.3 การสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาควรเลือกบุคคลที่มีความพร้อมทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ มีความเสียสละสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- 2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป
- 2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละท้องถิ่นในระดับโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบข้อแตกต่างในการปฏิบัติงานและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน